

میرے سائیاں جیو

بھائی ویر سنگھ

میرے سائیاں جیو

بھائی وید سنگھ

میرے سائیاں جیو

مكتبة دار الكتب

میرے سائیاں جیو

بھائی ویر سنگھ

بھائی ویر سنگھ ساہتیہ سدن - نئی دہلی

اس پُستک نوں بھارت دی ساهتیہ اکیڈمی نے
سال ۱۹۵۳ء دی شروعاتی سرچنا دا درجہ دندیہاں
پنج ہزار روپے دا انعام دتا سی ۔

لیکھک: پدم بھوشن ڈاکٹر بھائی ویر سنگھ

۱۹۵۷-۱۲-۱۸ — ۱۹۵۷-۱۰-۱۰ — ۱۹۵۷-۱۲-۱۸

اردو اکھراں وچ پہلی وار ۱۰ جون، ۱۹۹۰ء
لیکھک دی ۳۳ ویں برسی دے موقع تے

پبلشر: بھائی ویر سنگھ ساهتیہ مدن، بھائی ویر سنگھ مارگ - نئی دہلی ۱۱۰۰۰۱
پرنٹر: سنڈر پرنٹرز، ۶۴۴ چوک باؤلی - پہاڑ گنج - نئی دہلی ۱۱۰۰۵۵

تتکرا

۳۰	اکل	۷	پیش لفظ
۳۱	تُر دی سنجھ سویر	۹	پرا رنجه
۳۲	بہار	۱۱	جیو آئیاں توں!
۳۳	پھن	۱۱	وچھیا رہو
۳۴	جاگی جاں ایس زیندوں	۱۲	صدقے تیری جادوگری دے
۳۵	میرا سندیش	۱۳	لگ گئی سی بالی عمرے
۳۶	سینت	۱۵	وڈ تلی دات
۳۷	پریت دا اگھاڑ	۱۷	وانس دی ٹوری
۳۸	میری مشکل	۱۸	رس، رسیا، رسال
۳۸	توہوں بوٹی اے لائی سی	۱۹	ہل دیا آو
۳۹	ہنس پھیری	۲۰	جاندا آپ ہاں اوہناں دے دوار
۴۱	کھتے ہو؟	۲۲	حضور
۴۱	ایسیاں راتاں	۲۳	سائیاں جی دی سیان
۴۲	وگھ اندوہ گئے سبھ بھل	۲۴	نہی گود وچ
۴۳	رک جائے کال چال	۲۵	ہلسو ہاں ہلسو ضرور
۴۳	ہنس ہار دا پریم	۲۶	بولن دا نہیوں تان
۴۴	لڑ لگی	۲۷	سائیاں دا دیش
۴۵	اکہک نین	۲۸	شاباش!
۴۵	دور کو ہوئے دوری؟	۲۹	اندر لے نین
۴۶	مشوہرا (خزاں وچ)	۳۰	ٹولا

۶۴	اوجھل ڈاچی	۴۶	مشوہرے دی سیال - دھپ
۶۴	نہ چھپیا کر	۴۷	ہتھ کارڈل ، رنا اچار ڈل
۶۵	ترط پھن	۵۲	تیرے چو جاں دی چال
۶۸	اصلیت	۵۳	چھڈی
۶۸	ارداس	۵۴	دل ڈاندر
۶۹	بمقن پتھر	۵۵	میرے چپے لگ رہے ہن
۷۰	بیراکنی	۵۶	کیڑو پہاڑ
۷۱	بجھو اے کون؟	۵۷	ساتیاں دی ساری
۷۱	ان سنگتک سنگیت	۵۷	جھانولا
۷۲	اچن چیتی دا جھلکا	۵۸	دل سدھر
۷۲	کوکن بیر	۵۹	پیاد طراں
۷۴	سندر تاٹوں سندر وچ	۵۹	چان اچلیاں
۷۵	سکھ سینت	۶۰	مڑ مڑ پھیرے پاندی آن
۷۶	دھارا دل بکے والی	۶۱	برہوں لیکھ
۷۷	پھیرا پا جان دی پر بھا	۶۲	تیرا آشیانہ
۸۳	نام پیالہ	۶۳	ٹر جاؤ نہ

پرارنبھ

میرے رگیت !
 میرے رگیت ، میرے سائیاں !
 تہاں نئی گائے گئے رگیت ، کہتے چلے جاندے ہن ؟
 چپ چپاتے ٹر گئے ، ہائے کیوں ؟
 میری دل-دینا دا ٹھاٹھ چپ ہو گیا ، کیوں ؟
 مٹھی مٹھی تھراٹھ پیاری پیاری کہنی
 تاراں ، طراں دی ، کیوں کھلو گئی اے ؟
 ہن میں ، سائیاں میرے ! کی بھیٹا کران آپ توں ؟
 ہن کس توں گھلاں جو تہاں دے سنگیتک شرون-منڈل
 وچ جاکے اپنی ہال-چو جی نر نکادی کرے ؟

میرے رگیت -
 میرے سائیاں جی دے رگیت سوہیلے !
 ہاں ،
 پرت آؤ ، پرت آؤ سوہیلو !
 کس دیو آکے میری دل-ونیا دیاں تاراں طراں -
 کرو پھر نر نکادی کہتیاں آتے ،
 پھیر دیو سراں دل-پچھ
 تے نئے دل چیر ،
 ونہ دیو پھر تھراٹھاں نال میرا من ،

اُٹھن ترنگاں ساگروں آئی پُون وانگوں،
 جھڑپے میرا چپ گلا، بولدی بلبُل وانگوں،
 ہاں، بال۔ گلے دیاں تھبکدیاں تھبکدیاں
 تاناں ریریاں پہنچ پین
 تساں۔ میرے سائیاں جیٹ۔ دی
 حضوری وچ۔

اک ادکار ست گور پر ساد

میرے سائیاں جیو!

جیو آئیاں توں!

لگے رہے ہو بدلاں اوپے
دن کینیاں توں سوہنے سورا!
سکدی وچ اڈیکاں، ترساں،
کویں ملے مڑ تیرا نور۔
آپے آج اُدے ہو آئے،
جی آئیاں توں، جم جم آؤ!
درشن تیرے چاؤ چڑھ رہا،
دھرت اکاش نور بھر پور۔

وچھیا رہو

وچھ جادانگ دیچے درتے
وچھیا رہو، من ! وچھیا رہو۔
زور نہ کوئی، تہٹھ نہ رتی،
آپا بھٹا دھر کے بہو۔
دھرتی جویں وچھی دھر آشا
مہراں-میہنہ اڈیکاں وچ،
مہراں-میہنہ وساں والا
تروٹھی آپے تیرا شہو۔

صدقے تیری جادوگری دے

میرے اندر، دھراندر، دھراندر دے
کسے اوہلے مکے پریم !

ہاں،
مُتنبے او اپنیاں سنگیتک ٹمباں نال،
جگا دینے او طراں تاراں

اندر لے دیاں،
گاؤندیاں ہن اوہ گیت
— ٹساں جی دے برہے، ٹساں جی دے ملن دے ترانے۔
جو کر دے ہن جادوگری میرے ہی آتے۔
میری یں پر پر تھکدی
یہ جانی اے کبھی تے تھرانندی۔

زیند، ہاں کھس لجان دے ہو میری زیند۔
جاگ، ہاں لرزدی ہے میری جاگ،
جویں لرزدی اے تیلے دی تار
سندری دے پلے نال پلمدی۔

آہ پریم !
دست دے اوہلے مکے پریم !
کول کول پر دور دور،
دور دور پر کول کول،
صدقے تیری جادوگری دے۔

رشنا ! چپ !
 ہاں ، کھیدی تھرکدی رشنا چپ۔
 سکھئے !
 ایتھے بولن دی نہیں جا۔

لگ گئی سی بالی عمرے

بالی ساں میں اچے اک بالی کھیدی،
 کھیدی ساں گڈیاں پٹولے بالی میں۔
 سبہاں وچ پاندی ساں میں کھینواں دے تھال
 تے گاندی ساں میں رگیت اپنے ویراں دے نال۔
 بالی سی دریس میری اچے انجان۔

شتی پئی گھوک ساں میں بچپنے دی نیند،
 کول سی نہ کوئی میرے دائی، مائی، باپ۔
 پا رہا سی چاندنی اوہ چند عرش توں،
 تارے شٹ رہے سن مٹھی مٹھی تو۔
 مٹھی مٹھی تو۔ میرے پھرے آتے تو۔
 آئے تیں چھو پلے تے ہور چھو پلے
 چم لیا مٹھا وچ چاندنی چمک،
 دہیونے چھاپ پائے پچھی انگلی،
 پھیر کتاں ول جھکے، اکھیونے کجھ۔
 شتی پئی میں خبرے وچوں جاگدی،
 چلے گئے چھو پلے تے ہور چھو پلے۔

جاگی، پھیر جاگی میں ساں بالی، نیندروں،

لٹکاں ہو رہی ہوئی ، میں ہاں ہو رہی ہو گئی ،
 ہاں ، اوپری ہو گئی ساں ، میں اپنے آپ نوں۔
 سوچاں پئی ، کئی ساں گواچی میں کہتے ؟
 کہ آئی ہاں پرت میں گواچی کدھروں ؟
 سمجھے نہ پوے میرے بال بڑھ دے۔
 متھے جھرنٹ میرے چھڑے پل پلے
 — سوہنی جھرنٹ اوہ سی کہے لاوئی۔
 ”ہو گیا کی متھے میرے ؟“ سرت نہ پوے۔

چچی پئی کہے پھر کاوے دے نوں ،
 چھاپ مینوں پے گئی اے سپن وچ ہی۔
 نکاں پھیر تھیوا ، وچ حرف چمکدے
 ”سائیاں میرے سائیاں“ اے لکھت اُکرتی۔
 کناں وچ جھرن جھرن سد گونج دی ،
 ”سائیاں میرے سائیاں“ دا گیت ہو رہا۔
 لگت گئی لٹ میں اجان بالی نوں
 ”سائیاں میرے سائیاں جی اد ، سائیاں میرے او !“

آئے ساو پھیر کسے سپن وچ آپ ،
 دے کے چمکا را اک گئے چمکدے ،
 ”میں ساں میں“ اکھدے سنگیت رنگ وچ ،
 چالے پئے ، چلے گئے ، ٹھہرے نہ مٹی کوں۔
 جاگی تاں اوہ لٹ سیگی گئی ودھ ہو رہی
 ”سائیاں سائیاں“ اکھدی ”آجاؤ میرے کول“
 ”کول کول ، پاسو پاس ، آرے ، نال نال ،
 ”آجاؤ جی سائیاں ! ہاں آجاؤ ضرور۔
 ”اپنے ہو پھٹیں چھیا آ نکو پھر کرا

”ستھا میرا کتو، نال پیچی کبھی۔
 ”ہاں، پائی چھاپ آپدی سنے او کبھی؛
 ”سنگدی اے جھوہ تیرے چرن کل دی،
 ”لوچدی دیدار تیرے فوری روپ دا۔“

وڈ مٹی دات

کسے دسیا:
 آئے نے تیرے راجن آج،
 گئے نے مندر۔
 گرے کیتی میں دھائی۔
 اچھے پوہتی ساں اڈے
 کر کتی پے گئی جھنکار
 گھنگرو جھنکار رتھ۔ گھوڑیاں دے گلے دی۔
 ٹک بندھ کے کھلی میں راہ دے آتے۔
 درشن یلن گے، ہون گے دیدار۔
 بکتدے ہون گے سائیاں جی رتھ توں باہر
 نظراں سوتلیاں دے نال۔ اک وار۔

رتھ آگیا سوچن دے نال،
 دس پٹے سوہنے دیدار:
 ”سائیاں جیو!“
 ہاں دس پٹے دیدار۔
 ”سائیاں جیو!“

پرئے گئے رتھ نوں آڈندے
ہوا نال گٹاں کرن والے گھوڑے
پلو پئی وچکار۔

ہاں، پے گتیاں لیہاں سڑک دی دھوڑی وچکار۔
سو دھوڑی وچ لیہاں دے پاس
میں پتاں دے بھار

ہاں، پتاں دے بھار
بہہ کے

چائی دھوڑی سچے ہتھ نال
لائی متھے تے، ہاں،
چڑھائی متھے تے سوہنی روال۔
اکھاں: مناں! کر وچکار
اہیہ بھی ہئی دات۔

بھر بھر آڈندے سن مین،
دھوڑی متھے نوں چڑے،
کردی رسنا پکار:

اے وڈ ملوئیں دات۔

ہاں، ہئی کرامات
ملنی دھوڑی دی دات
نال درشن دی بھات،
اے وڈ ملوئیں دات،
اے وڈ ملوئیں دات۔

وانس دی ٹوری

جدوں گاندی ہاں سائیاں ! تیں رگیت
تدوں وستی آن وِچ حضوری،
غائب ہو جئے جدوں حضوری
تدوں آمدی اے بندی نوں سوچھ :-
تئیں، ہاں تئیں ساڈ گاویاں رگیت،
میں ساں وانس دی ٹوری، بے جان،
بھری ہوئی ساں پھیکاں دے نال۔
تئیں بھر دے ہو گیتاں دے نال،
میں وانس دی ٹوری نوں آپ
پلکیں کر دے ہو آکے نہال۔

رس ، رسیا ، رسال

وین کارنوں وینا پئی آکھے :-
 تیرے رگیتاں توں چاڑھاں میں رنگن ،
 وین کارنوں پرے چا رکھئی
 دیتی نال غلاف لپیٹ ،
 تندوں آگئی وینا توں ہوش :-
 میں ساں لکڑی ، تندہی تے تار ،
 چند بہینی سی مینڈڑی دیہہ -
 ایہہ تاں سائیاں دا جادو امیٹ
 بھر دیندا سی نال سنگیت ،
 رگ و رعیشہ میرا تار تار ،
 تندوں بولدہی ساں پیار پیار ؛
 پھیر سائیاں سی گاندا میں نال ،
 موہت ہوندا سی سن دا سنگیت ،
 ہاں ، گاندا وجاندا سی آپ ،
 پھیر بھومدا سی آپے آپ ،
 رس لیندا سی آپ رسال -

واہ وا چوہ تیرے ، میرے سائیاں !
 تیرے رگیتاں دیاں تینوں ودھائیاں ،
 توںہوں رگیت سنگیت تے سواد ،
 رس ، رسیا تے آپ رسال -

مل ویلا آو

ندی کنارے کوک پکاراں،
 امل امل بانہہ آلا راں،
 'سائیاں'، 'سائیاں' ہکلاں ماراں،
 توں ساجن البیلا توں !
 دتر کے آواں، زور نہ باہیں،
 شو کے ندی کانگ بھر آہی،
 دتر کے آواں، راہ نہ کائی،
 ساجن سکھا شوہیلا توں !
 تلیہا میرا بہت پڑانا،
 گھس گھس ہوئے ادھوراں،
 چپے پاس نہ، کوئی موبانا،
 چڑھ کے پیچ دھپلا آو !
 بدل دائی قبر ہوائی،
 اڈن کھٹولے والے بھائی،
 دھوم مچائی، دئی دہائی،
 'اے نہ آڈن ویلا آو !'
 بے ویاں حد پٹیاں سائیاں !
 تانگھ ملن دی دُون سوائیاں !
 کوک پکاراں، میرے سائیاں !
 آ آ پے کر میلہ توں !
 توں سمرتھ شکتیاں والا،
 جو چاہیں کر سکیں سکھالا،
 پھر توں مہراں ترساں والا،
 'کر چھیتی' مل - ویلا آو !

چاہے ہیں البیلا توں !
 پر
 ساجن سکھا سہیلا توں !
 آ آپے کر میلا توں !
 کر چھیتی دہل - دیلا، او -

چاند آپ ہاں اوہناں دے دوار

میں بکریاں چار دی،
 دوپہراں دے سورج توں تھکے،
 چنار دی چھانڈیں پتھر شلاتے بیٹھی نوں
 میرے راجن ! تیرے سپاہی نے
 تیرا محکم سنایا :-

رات، ہاں اوتھی رات
 آ محلیں، کھڑکا دروازہ
 پاتشاہی محل دا -
 بڑے پاسے دا دروازہ -
 لہو لے گا آپ آ راجہ
 اپنے کواڑ -

ہاں ملدیئے کھلدیئے !
 بھاگیا اے راجہ نوں،
 تیرا لیراں لپیٹیا روپ -

کھمدی تے اودردی
 کدے امنا کردی

کدے ہاسی سمجھدی،
 یس تہ ہی پئی ادھی رات۔
 تڑ دی تے بھڑ دی،
 کدے ٹھمکدی، کدے پھر کدی،
 آپہونجی ہاں تیرے دوار
 راجہ جی! کھولو کواڑ!

میرے بھاگاں نے آندے نے میگھ
 آجڑے نے وچ اکاش،
 چھا گیا نہیرا چھیر،
 آئی ٹھوکراں کھاندی یس ڈھیر
 خڑی آسا دالٹ گھٹ گھٹ
 آپہونجی ہاں تیرے دوار،
 راجہ جی! کھولو کواڑ!

لہہ پیاں نی بونداں ہن، ہائے،
 جھل پئی اے پڑے دی پون،
 میرے راجہ!
 گڑھکدی اے بجلی اکاش
 نال گجھدی اے بدلاں دی لوج
 چمندی اندی اے اکھاں لوں رشک
 پردکھا جاندی اے بند کواڑ
 تیرے، راجہ جی! بند کواڑ
 کھول اپنے بند کواڑ!

کیتھے او بند کواڑ؟
 یس تاں مرگئی ساں تیرے دوار
 تیرے دیکھ کے بند کواڑ،

کھا کے پیہاں دی ہائے بچھاڑ۔

ایہہ تاں میری ہے اپنی چھن۔
سکلی ککھّاں دی کانیاں دی چھن،
وچ بیٹھے نے میرے مہاراج۔
راجہ جی راجہ مہاراج۔
کنج گئے ہو آمیری ککھّاں دی چھن؟
کنج گئی ہاں آ دیکھ بند کراڑ؟

لے کے جھوٹی دے یں وچکار
بکتے راجے نے بل اگھاڑ۔
”جہڑے کر دے نے مینوں پیار
”اوہ جاندے نے میرے دوار
”کویں بل جئے اوہناں دیدار۔
”پر کردا یں جنہاں نوں پیار،
”جاند آپ ہاں اوہناں دے دوار،
”دوار اوہناں دا میرا دوار“

حضوری

سہیونی ! شہو آپ نہ آیا،
پر اُس نے بچ گھل حضوری
کر لیا حاضر ساوَن آپ،
ملو ملو جورو جوری
کر لیا حاضر وچ حضوری۔

کولو کول تے نالو نال،
 دُوری سٹی دُور رَنکال،
 سائیاں جی داسکت کمال
 دُوری سٹی دُور رَنکال۔

سائیاں جی دی سیان

اے کون ہن جو آکھدے ہن :
 ”تیرے سائیاں جی سیان نہیں ہندے“؟
 میرے سائیاں !
 سیان لیندے ہن نیناں والے تینوں !
 تیری ڈھل ڈھل پے رہی سندر تا توں
 جو نظاریاں توں نظراں تے پئی پیندی اے۔
 سیان لیندے ہن کتاں والے تینوں !
 تیری سنگیتک شبد گونج توں
 جو ہو رہی ہے سادے۔
 ہاں اچھل کدے پتھریاں
 سگندھیاں سیان دے دیندیاں ہن
 مغزاں والیاں نوں تیری، میرے سائیاں
 پھیر توں یہاں توں وکھرے
 سیان لیندے ہن تینوں
 تیری جھرن جھرن لاڈن والی چھوہ توں۔

تیریاں جھرن جھرن پے رہیاں

امرت بوندان
 جو پہیے دت
 کو کدیاں دے مونہہ آ پیندیاں ہن
 کسے سوانتی نچھڑے ،
 دسریاں ہن تیری ہوند دا سواد
 دوانی رسنا والیاں نوں
 پنجاب دے دسیاں توں دس۔ اچیاں نوں۔
 ہاں !
 لکھا دینے ہو تیس آپ :
 — دانی پھلاں سہرے کر دے — انہاں دے
 اپنے من منڈل دے پچھو اور کھلوتے —
 کدے اگے ودھدے ، پیچھے ہٹدے ،
 بلدے ، دکھ ہندے ، گھٹ گھٹ بلدے ،
 بل بل جانڈے ،
 ندی — ساگر دے سنگم وانگوں۔

بنکی گود وچ

اج نوں دے تڑکے
 جدوں لے رہی سی 'سویر' انگڑائیاں
 پلوہ پھٹالے دی گود وچ ؛
 اک کھڑے گلاب دی کوئی گود وچ
 نہیں کھیل رہے ساڈ میرے سائیاں !
 کجج ، ہاں کجج ! آگئے ساڈ
 اوس بنکی گود وچ ؛
 میرے ایڈے وڈے وشال سائیاں !

مِلْسُو ہاں مِلْسُو ضرور

”میں ملیا ساں“

ملے ساؤ ، جی ملے ساؤ ،

ہاں ملے سو ضرور ،

مل کے ملن ۔ تانگھ کر گئے ۔ سو

ہاں کر گئے سو ترکھتی دوں سوائی۔

”مِلْساں“

ہاں کہہ گئے ساؤ ’مِلْساں‘

کنتیں گو بجدے ہن واک

دہ گنتاں ہو کے تیسز۔

”مِلدا ساں“

ہاں چہنیاں وچ پاندے ہو پھیری ،

جاگیا دوں سوايا فراق

ہاں دوں سوايا فراق۔

”مِلسو؟“

کہہ جو گئے سو ’مِلْساں‘

سو مِلسو ضرور۔

پر اے مہینے ساتے تے ون

گھڑیاں پلاں ہو لکھ ہزار

— وگدے پانی دی بہراں دے وانگ۔

لنگھ لنگھ گئیاں ہن لکھ ہزار۔

کول کنارے اک بیٹھا اے بال

پیاگن دا اے لنگھدے ترنگ ،

نہ نمکدے ، نہ نمکدی اے گنت

پلاں فراقِ ندی دیاں لکھ
 لنگھ لنگھ جانبدیاں نمکدیاں ناہیں۔
 مِلسو سُمکیاں تے سائیاں آکے
 کہ مِلسو وِگدیاں دے وِچکار؟
 واک ستِ توبہاڑے اقرار،
 مہراں ستِ تے ستِ ہن بول،
 پر میں بالی بے صبری ہاں بالی
 مینوں چھیتی تے کاپلی دی بان۔
 نہ کر سائیاں جیو! ہن دیر،
 مِلسو ہاں مِلسو ضرور۔
 ایس آسرے ایس آدھار
 لمی ہو رہی اے چند دی ڈور
 سائیاں جیو!
 مینڈی چند دی ڈور۔

بولن دا نہیوں تان

میری یاد، ہیں میری آویاد
 میٹ دیندی اے وِٹھ، میں سائیاں!
 پر جد پانا ایں آن گلو کڑی،
 وِچ جیہٹی دے لینا ایں گھٹ،
 مونہہ بند، ہو جانیاں بُٹ،
 دساں ہندا اے کون حوال؟
 اڑیا چپ وے سوہنیاں چپ

اچھے بولن دی نہیں دے جا۔
 'سمجھن'، 'سوچن' تے 'بولن'؛ دی تاب
 نمک جاندی اے آپنے آپ۔

ہاں، وے اڈیا!
 جدوں لینا ایں چھٹے پُج گھٹ،
 رہے بولن دا نہیں تان،
 رہندا بولن دا نہیں تان۔

سائیاں دا دیش

اوے رنگ و جامدیا جوگیا!
 پیا گاناں ایں برہوں دے رگیت،
 پیا پھرنی توں بادلیاں وانگ؟
 کی بچھا تیرا 'میں'۔ پیا، دے دیش؟
 جے پیا دا دیش سد دس سندیش،
 کوئی پیا دی سدستا،
 دس رکتی اے دور

میرے سائیاں دا دیش؟
 جوگی۔ بچھا سائیاں دا دیش
 توں سن قیارے!
 بچھا سائیاں دا دیش؟
 میرے سائیاں دا دیش۔
 ٹریا دیکھن ساں دنیاں
 میں تاں کرتے نوں میر،

بھل گیا ہاں راہ سَدیش؄
 دُور پیارے دا دیش۔
 کوئی بھدا ہاں راہ نشان؄
 پھردا دیش؄ بدیش؄ پردیش؄
 پھردا شہر؄ گراں تے گلہاں؄
 پھردا جنگل پیلے ہمیش۔
 کیتوں بھدا نہیں ہے راہ
 میرے سائیاں دا دیش؄
 تیرے سائیاں دا دیش
 نار۔ توں پھر کنگ وجا؄
 میں تدگانی آں رگیت؄
 دل کے پرہوں دے رگیت۔
 کل پیا اکھدا سی اک سنت؄
 ”اَس دے کن سنگیت“
 ہاں؄ سائیاں دے کن سنگیت۔
 آہن گا ویئے رگیت؄
 اَس دی مہا دے رگیت؄
 اَس دے پرہوں دے رگیت

شاباش !

نہ سر؄ نہ تار؄ نہ لے
 نہ گمک؄ نہ میٹھی آواز؄
 نال ساز دے ملنے دی جاچ
 نہیں آئی لے؄ سائیاں ! ہن تیک

پھیر سگاو نے سندڑا شوئی
 نہیں ہندا ، کی کراں اُپاؤ؟
 پھیر تینوں سناون داشوئی
 ودھدا جاندا اے روز بروز۔
 کیوں؟ سائیاں جی میریو! آپ
 نہیں پاندے او جھڑک، نہ وٹ،
 سگوں سن دے او لاکے دھیان،
 جھوم پندے او اکھیاں، میٹ،
 کدے شاباش، دی دھی اواز
 پے جاندی اے مینڈڑے کت۔

اندر لے نین

اکھ۔
 انسان دی اکھ
 نہیں سکدی سی تساں نوں دیکھ
 میرے سائیاں!
 چھا رہا سی گھپ ہنیر
 اس دے علم تے عقل تے۔
 سکے ہن بھی تساں نوں نہ دیکھ
 تیکھے چاٹنے رہی چندھیائے۔
 ہاں، چاٹنے علمان دے تیز۔
 کر دیو اک نظر سوئی
 کھول دیو سو اندر لے نین،
 تینوں لین جو بیان

وِچ چانن ، ہنیر ، چنڈھیان ،
 تینوں ، میرے ساتیاں ! ساتیاں !
 ہر جا ، ہر رنگے ، ہر سو
 کردا کھیلاں تے رہندا سنگ
 سوہنا سندرتا دا سردار۔

تولا

آج آگیاں دوارے - تیرے ہی ہاں دوارے
 بن کے قلندر ، شاہا !
 اک خیر پادے پادے
 اس در کھڑے توں ، شاہا !
 تولا بھی پاس میرے
 جس وِچ کہ خیر پئے سی ،
 اے پر ، نہیں نہیں ہے ؛
 ہا ہا ! نہیں نہیں ہے۔

اکل

سینو دے کتّ داتا !
 کتاں ہزار والے !
 تیرے بنّاں 'اکل' نے - گھبرا لیا ہے مینوں ،
 بھتا ہاں درتے آیا - اس توں جھڈائے شاہا !

وچ اپنے بنگانے ، وچ بھڑکے بھڑکے ،
 وچ جنگلاں کہیلے ، ندیاں سمند کنڈھے
 اہیہ چھڑ دی نہ کھڑا ، کھانڈی ہے کالجے نوں۔
 تیرے بنان نہ کوئی۔ اس توں چھڑا سکے ہے ،
 دیدار دے کے اپنا۔ اس توں چھڑا لے میوؤں۔
 سرمدہ کسے دا ۔ پیارے ہاں اپنے دا ،
 پاخیر در کھلے نوں ،
 تیرا ہی ہے ثنا خواں
 تیرا ہی ہے ثنا خواں۔

تَر دی سنجھ سویر

تر کھئی دگ رہی ہے پُون
 دگ رہی دن تے رات۔
 کردی جاندی بنگیت
 'سائیاں سائیاں' دی سد۔
 سائیاں سائیاں دا ناد
 مانو انہد ہے ناد۔
 لگ لگ برچھاں دے نال
 گلے مل مل کے بھیر۔
 ٹھہرے کدھرے رتی نہ ،
 تَر دی جاندی اے راہ ،
 تَر دی سنجھ سویر ،
 تَر کدی اس دی گتی نہ۔

بہار

”باغیں آگئی بہار“
 ”باغیں آگئی بہار“
 سنی بوٹیاں آواز
 کھڑپے دیکھن بہار
 کھڑپے دیکھن بہار۔
 اوتھوں بھر کے سنگدھی
 تڑپئی آگے بہار
 آئی ساڈے بے دوار،
 آکھے: ”کھولو کواڑ“
 پھیر پائی اس ڈنڈ:
 ”ہن نہیں پالا نہ ٹھنڈ
 کھول دیو کواڑ۔“

آکھے:-

سُنو بھوریاں دی گونج،
 شہت مکھیاں گنجا۔
 سُنو پنچھیاں دے گون،
 نالے تبتل دا گیت۔
 سُنو گکا ویندے چھنت
 ہاں، وچ راگ بسنت،
 گھر گھر ہو رہا اُماہ۔

روی لیائی سندیش
 آئی دیکھ رہا دیش

سنی کت سوہنے لا ؛
 کہندی :-
 ساتیاں آئے گا دوار۔
 بن کھن ہو جا تیار۔
 ہن ہو جا تیار :-
 رکھیں نیناں اگھاڑ
 رکھیں کھوپلے کواڑ
 پیا آئے گا دوار
 پیا آئے گا دوار۔

چھن

سکھنے نی ! سن کت لگائے :-
 میرے جاگن تے سون وچالے
 اک چھن ہے بڑی عجیب ،
 دس بوند، مکا ہے رکھتی
 امس چھن دے مہنہ وچال۔
 جویں پھلاں دے وچ وچال
 بوند شہت دی ہندی ہے رکھتی۔
 اوس چھن میں چھو ہندی ہاں دوار
 ساتیاں جیو دی شاید مہاکھڑ۔
 او ہوش بے ہوشی دی کھن
 پکڑ سکے کوپس نی بھین !
 کر سکے اپنے ادھین۔

جاگی جاں ایس نیندوں

بالی سی عمر میری
 چلی ساں میں مدرے :
 اک نیند چھا گئی سی
 اُس بھڑکے چا بٹھایا۔
 اِس نیند وچ بھی پر نہیں
 بے ثرت یں نہیں ساں
 اُس حال چھا رہا سی
 'رس، چھا رہا اگئی۔
 بے سمجھ کچھ نہ سمجھاں ،
 رس لین کر لیا اُس
 رس جو سی پار سمجھوں ،
 ادھ چھا رہا اگئی۔

جاگی جاں ایس نیندوں
 جو نیند سی سنبھاگی
 جس وچ سی رس اگئی
 آیا سی توڑ پالاں ،
 اکھاں : ہے بھٹنا اے
 سمجھوں سی رس اہیہ آیا ؟
 جنہہ اپنے سواویں
 مینوں سی لے بُھایا ،
 مینوں سی لے بُھایا !

میرا سندیس

اوے کالے کبوتر !
 جیو آیاں توں ویر !
 آئے آیں منزلاں کٹ
 تے دلکھاں توں چیر۔
 لیائے آیں کوئی سندیس
 جو بنھا دے میں دھیر ؟
 نیلی گانی اے گل،
 نہ چھٹی سندیس۔
 اگتے ہے ساں آداس،
 ہود ہوئیاں دلگیر۔
 ہاں، میں سمجھی ہاں ویر !
 لیایا آیں نہ لین آیا آیں سندیس۔

مڑیلا جائیں توں ویر
 میرے پیادے دیش،
 نے جا میرا سندیس۔
 چھٹی بھن دیاں تیرے گل :
 ”اچھل اچھل کے نیر
 نین بن گئے فوارے
 اچھل اچھل کے نیر۔“

سینت

شہو گل گئے دا شکہ جو
ساگر دی پچھتہ ہوا نوں
تیرے گلے ادھ لگ لگ
گل گئے دا شکہ جو
سبجے سمجھا دے گی۔

۱

پچھتہ باغ دی لپٹ نوں
شہو گل گئے دا شکہ کی؟
تیرے مغز لپٹ کے
گل گئے دا شکہ جو
آپے سنگھا دے گی۔

۲

گوری نوں پچھتہ دیکھیں
شہو گل گئے دا شکہ کی؟
بلاں توں مسکرا کے
نیناں توں دے مٹکا
گل گئے دا شکہ جو
تینوں جنا دے گی

۳

سائیں بلن دا شکہ جو
رنگ رتڑے نوں پچھیں؟
اتھروں کرن دو نینوں،
متھے تے دمک آکے
سائیں بلن دا شکہ جو
سینت لکھا دے گی۔

۴

پریت دا اگھاڑ

میرے سائیاں !
 تیرے رگیت گادیں
 میں جاتا سنگیتک ہاں۔
 تیرے چھنت پڑھے
 میں جاتا کوئی ہاں۔
 لاڈاں پیاراں نال واجاں ماریاں
 میں جاتا ساآو ہاں۔
 رہے تے ڈوے آچارے،
 میں جاتا عاشق ہاں۔
 کدے کدے کوئی ممکنہ پئے گیا
 میں جاتا خبرے مشوق ہی نہ ہواں۔
 آج ہاں آج
 سوچھی آئی کہ میں اندرے
 'منگاں' ہی 'منگاں' ہن تے
 تیں درد تے بھیکھک ہاں۔
 ہونا بھیکھک تے بننا پریمارت؛
 ایہہ ہے میری پریت دا اگھاڑ۔
 بوہڑیں سائیاں ! میرے سائیاں۔

میری مشکل

وچھوڑے وچ روئی ہاں تے کہنی ہاں : 'جیو آؤ'۔
 جے کھیچل آؤں دی سوچاں تا کہنی ہاں کہ نہ آؤ،۔
 تدوں سوچاں کہ میں چلاں، پئے تھوہیں اپڑاں ریکٹوں؟
 میری مشکل دا میں سائیاں نہیں ہی کریتو سنبھاؤ۔

توہوں بوٹی اے لائی سی

'تیری اے یاد دی بوٹی،
 تیری 'تکنی،' اگائی سی۔
 تیری اک 'ندر' نے اس وچ
 تیرے اک 'ناز' دے غمزے
 'ہر-جیون'، چھڑائی سی۔
 شگندیدہ اس وچ بھائی سی۔
 مشک اک پھرچی من وچ
 بھلاؤ جے تیں ساٹوں
 مگر مڑتی ہو آئی سی۔
 رکھڑے تے مشکدے سائیاں!
 کڑیں دھن چمن ساڈے،
 چہنے اے مہک پائی سی۔
 توں اک کھن نہ بھلا ساٹوں،
 نہ بھلاں میں تیں تائیں،

کہ بوٹی اے مشک والی
 تَساں ہی آپ لائی سی۔
 پھڑا وینا میرے ہتھیں،
 تے بھر دے تال میں پیریا
 پھڑے اے گیت۔ ”توں ساریاں!“
 ”توہوں بوٹی اے لائی سی۔“

ہنس پھیری

اکاش وچ اُڈ دے ہنس توں دیکھ کے:

آجا او ترن والے
 ٹھکے توں ترن والے

عرشاں دی تاریاں لے

اُڈن توں والیا وے!

اُڈن نہ جاچ مینوں،

تردی ہاں ڈگگاکے،

ترنا نہ آئے مینوں

تارن ہے والیا وے!

کوئی نہ جاچ آئی

سکتیا نہ کوئی سکتی

سبھناں گناں توں غلی

سبھ گنن والیا وے!

درشن ہی دے دے اپنا

ہے اُجلاں دے اُبل

نبیٹھی اڈیکدی ہاں

۴

مہراں ہئے والیا دے !

آکھن اے جوگی ہوجاں

’درشن میں بل گئے سن

تیں ہنس دے سہا دے‘

۵

پھبناں ہئے والیا دے !

نیناں ہئے والیا دے !

نیناں تراسیاں تے

اک نور نیجھ پادے ،

۶

آپج- نیجھ والیا دے !

’مک دم جھٹھاں آجا ،

چھاں اپنی آچھا دے ،

آجا اڈندے سوہنے !

۷

کرماں ہئے والیا دے !

ہیٹھاں سرور وچ اتر آئے ہنس لڑن۔

آپے ہی آگیاں ایں ،

آجا ذرا اُرے ہن ،

توں مانسرتے ٹھٹھ

تھکن ہئے والیا دے !

۸

دل ساگروں دو موتی

اکھاں نے لہجہ آندے

دھر کے تلی ہاں بیٹھی

۹

نظراں ہئے والیا دے !

ان ودھ اے دو موتی

چنگ نے ، اُرے اُرے آ ،

اُجَل سدا توں موتی

۱۰

چگن ہئے والیا دے !

کہتے ہو ؟

- کہتے ہو ؟
 کو لے ہو ،
 کوئڈے نہیں ؟
 کوئڈے ہو پر کتیں سد سنیڈی نہیں۔ ۱
 کہتے ہو ؟
 کو لے ہو ،
 دسدے نہیں ؟
 دسدے ہو پر صورت نین وسینڈی نہیں۔ ۲
 کہتے ہو ؟
 کو لے ہو ،
 ملدے نہیں ؟
 ملدے ہو پر تن نوں دیہہ لپیٹدی نہیں۔ ۳
 کہتے ہو ؟ میرے سوہنے ساتیں !
 کو لے ہو میرے پیارے ساتیں !
 ہو کو لے پو تڑ پھ ملن دی
 سملیندیاں
 سملیندی نہیں۔ ۴

آئیاں راتماں

پتیاں دا چند ،
 چٹکی ہوئی چاننی رات ،
 چوٹے کچ مدونس ،

آتے ہوواں میں ،
 نین ہوں بند ،
 مٹھی مٹھی دی-
 دل - کل تے تیں ،
 تیں تیں تیں-
 اچنت اچنت ہوواں میں
 دھیان جیہی وچ : تیں تیں تیں-
 سائیاں جیو ، سائیاں جیو !
 دیو نا آسیاں داتاں !

دُکھ اندوہ گئے سبھ بھل

دُکھ تے دُکھ پین سر میرے
 'بھگتھڑ اوکھاں' پندے بھل،
 'آساں' 'چاو' کھنہ لا اڈن
 من مندر دے دیوے گھل-
 بکویں روشنی مڑ آچکے
 کھڑ جاوے جیوں کھڑ یا بھل-
 "سائیاں میرے" سائیاں میرے
 کرن کوئی اک چانن تیل
 گھل دیندے ہو، آچکا دے
 شمع دے دیاں ہوئیاں گھل ،
 ایوں جاپے جیوں آگئے آپوں
 دُکھ اندوہ گئے سبھ بھل ،
 چھڑ پئے راگ ، ترانے اندر ،
 'سائیاں سائیاں' پھڑکن بھل-

رُک جائے کال چال

دُکھ سارے دُور ہوں
 چنتا نہ پھٹکے پاس،
 سدھا ہوا ہووے من
 تیسری پیار کھینچ نال۔
 رات ہووے آپنی
 تے دن نہ پرانے ہوں،
 ساہ سوکھ نال چلے
 لوڑ نہ ہلاوے، لال!
 ”سائیاں جیو! سائیاں جیو!“
 لگی ہووے لال پیاری،
 بن کے سنگیت تڑے
 مانو کسے سرتال۔
 جیتی دھیان والی وچ
 تسیں ہووے بیٹھے، لال!
 رُک جائے کال۔ چال،
 ملے دان، شرن پال!

ہنس ہاردا پریم

سائیاں جیو!
 جس جس شے تے نظر جمائیے،

جس پیار من لائے،
 تیتھوں بن جو ہود سنہیاں
 موہے جن پر جائے
 افسوساں ارماناں اُتے
 اپنی ٹیک ٹکائیے۔
 بنس ہار ہوئے جو سہجے،
 جد بنس، دُکھ پائیے۔

لڑ لگی

منگاں میریاں ابے نہ مکیاں،
 میں میں، میری ابے نہ تھکی،
 'میری میری' پھر دی مگرے،
 منگی گئی نال پئے تیرے۔
 نام تیرے دے لڑ لگ گئیاں۔
 سائیاں سائیاں کوک پکادیاں
 'تیری' 'تیری' دئیاں دوہائیاں
 'آمل' 'آمل' دلاں دیواں؟
 وار وار اے دئیاں دوہائیاں:
 تم نہ سائیاں میریاں کیئیاں۔
 امت وڈائیاں اپنیاں خاطر،
 چاہو کسے پیارے صدقے،
 کر دے مہر مہر دے مالک!
 ساگر دانگ دیکھ وڈ آئیاں
 توں اپنیاں توں اپنیاں سائیاں۔

اٹک تین

تڑپ تڑپ کے رات گزاری،
 وچ اڑیکاں سک سک۔
 سائیاں سائیاں، کوٹاں دیندیاں
 گن گن پل پل اک اک۔
 بھور بھی تئیں آگئے سچ، پر
 بھاگ بندی دے نیارے،
 رہے اٹک جو تین رات بھر
 تک گئے تھکے تھکے۔

دور کو ہوئے دوری؟

جدوں پرتم سی دور
 اکھاں آجاؤ حضور،
 جدوں آگیا حضور
 تدوں رہنیاں دور۔
 اوے دلیا رمل دوتا
 کوئی دس آپاؤ،
 دور کو ہوئے دوری،
 کیکوں رہاں میں حضور؟

مشویرا (خزاں وچ)

اوے ویر مشویرا ! دس۔
 توں ادھو جو پھلیں نیں پھلیا؟
 کھڑی ہوئی سی جھدی گلزار،
 گھاہ جس دے سن سبزہ زار،
 پے گیا اے پیلا او گھاہ
 ہر رہا ہے کھرا ادا اس!
 تیرے پھلاں نے کھا دی کھلائے،
 سرسٹ کے کھڑے ادا اس
 جاون سکدے تے پئے کرن!
 بچیوں وچھڑی ماؤں دے دانگ
 پھلدار ہن پھلاں توں ہین
 دسدے پئے جیوٹ وچ ولاپ!
 نال پتے بھی رنگ وٹائے
 ڈگدے ہوا دے جھوکیاں نال!

مشویرے دی سیال۔ دھپ

وگت رہی اے مٹھڑی پون
 آوے برقاں نوں پا کھلوکڑی۔
 ٹھنڈی ٹھارتے لاوندی ٹھنڈ
 وگدی چپ، نہ پاوندی ڈنڈ۔

دُھپ، پالے نوں مار دی پھنگ
 سورج لوک توں بھڑی آئے،
 پالے ٹھریاں نوں نے وچ گود
 دیندی ماؤں وانگوں پیار۔ رنگھ۔
 وہل جہل تے کھل ہے کھل
 جو عرشاں توں رہی ہے ڈھل۔
 ہے اکانت اکانت ایکانت۔
 سائیاں، جیو دا ہے پر بھاؤ
 بھرپا مہک وانگوں وچ چاؤ؛
 شانت شانت ہے سوہنا ایہہ چاؤ
 نین مٹن تے اندر نوں اندر
 رُخ آپے دا آپے وچ جائے،
 سائیاں میرے دا ہے جو دلش
 جاندا ہو دندا اساں پر دلش۔

ہتھ کار وٹل، رسنا اچار وٹل

اک آواز آرہی ہے :-

ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ
 ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ،

توہیں، توہیں، توہیں، توہیں،
 ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ
 ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ

ٹھٹ ٹوہیں ٹھڑ
ٹھٹ ٹوہیں ٹھڑ۔

سُن کے سکھی پرتی اک سکھی اکھدی ہے :-
ایہہ کی ہے کھڑ کھڑ
نالے توہیں تے نالے ٹھڑ ٹھڑ ؟
سکھی دا اتر پہلی سکھی پرتی :-
دُنیا وچ آلت پلٹ ہی
پئے چنٹر چنٹر رگڑ دے ہن۔
پہلی سکھی :-

پر چل سکھی وہے وہے
چل تکیے
اے ان بلویاں بلویاں۔
دوجی سکھی :-

تھاؤں تھوڑی جہی لگے دُور،
چل پو جے چلن منظور۔
دونوں تہ پیاں، آواز دے کول پہنچ کے، پہلی سکھی :-

رہیو رانیو !
سوہنیو سوہنیو !
کیہہ کہنیاں اوہ تے
کیہہ گائیاں اوہ
ہتھوڑی نال اک پتھر توڑ رہی توڑن ہار :-
پٹیاں توڑنیاں ہاں پتھر وٹے
نکے ہون ہتھوڑی دی سٹ۔
دوجی سکھی (کاہلی نال) :-

کیہہ کہنیاں پٹیاں او مٹھوں
ایوں جا پے رجیوں کہنیاں او ”توہوں“ !

دو جی پھرت توڑنی :-

ہاں، گائیاں پٹیاں ہاں ”توہوں“۔
”توہوں توہوں“ تے ”توہوں ہی توہوں“۔

پہلی سکھی :-

کس توں کہندیاں پٹیاں او توہوں؟

اک پھرت توڑنی :-

جھڑا گلیا بیٹھے ساڈے اندر،
بیٹھا سندے جو ساڈا اے رگیت۔
توہاؤں لگدی ہو او ساڈی ڈنڈ،
ساڈوں پیندی اے گاگا کے ٹھنڈ۔
خوش ہندا ہے سُن کے او سائیں۔
کردا ساڈیاں ردّ بلائیں۔

بھیر چھڑ پئی آواز :-

ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ
ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ
”ہے تو ہے تو ہوون ہار“

پہلی سکھی :-

ذرا ٹھہر جاؤ، میری بھین!
ساڈوں دشیو، ہور اک گل؛
کاہنوں کردیاں او دو کم۔
تھک جائدیاں ہو سو ضرور۔

اک سیانی پھرت توڑنی :-

پھرت توڑیئے بے مجوری،
رات کھانیاں کٹکے چوری،
پہر جائے اس دہر دی تھکان۔
دو جی چڑھے جو دل توں اکان
نالو نال اس ’توہیں‘ دے زور

لہندی رہندی، نہ چڑھے ہے ہو۔
دوجی سکھی:-

ہو رہی دوکھاں دی سانٹ؛
بکوس لگ گئی ہے نے چاٹ؛
سیانی پتھر توڑنی:-

کوئی آیا سی پھر دا ملنگ،
محنت دیکھ کے ہویا اداس،
آکھے: سنوئی کڑیو یئیں گئی،
'دیہہ تھکے تے سکھنا دل۔'
'دیہہ بھروگیاں روٹی دے نال
'دل سکھنا بھروگیاں کینج؛
'دساں نہواں دی کرتوں بلہار،
'واہ وا کر دیاں ہو پتیاں کار۔'
'پیٹ بھرے گی سوہنی اے سٹ
'تھکے رہن گے سکھنے دل
'لاؤ ادس لئی بی کوئی ٹیل۔'

پھر بہہ گیا اساں وچکار
پتھر توڑن دی لگ پیا کار۔
نالے کاوندا سوہنی او سدا:
"ہے تو ہے تو ہوں ہار،"
"ہے تو ہے تو ہوں ہار،"
توہوں توہوں توہوں توہوں
توہیں توہیں میں بلہار۔
پتھر توڑے تے کاٹودا نال
چہرہ کھڑیا تے اکھیاں شوخ۔
رنگ رتیاں اکھاں دا سواد

ساتوں اَجے نکلاں ہے وے یاد۔

اک سکھی :-

بھلا کُنڈیاں جاؤ جے سنگ
پیر ”توہیں“ توں مارو نہ واج،
پھر کی ہندا اے تہاں دا حال؟
سیانی پتھر توڑنی :-

محنت کر دیاں تھکدے انگ،
نال تھکدا اکڑاں دل۔
جے نہ سکاوئے سوہنے دارگیت
اگے ورگا ہی ہندا ہے حال۔
اندر سکھنا سکھنا گئے۔
ایوں جا پے جیوں آگئی اکل،
”توہیں“ چلا گیا پردیش
اساں خوشی مئی ہے وے میس۔

دوجی سکھی :-

توہیں ڈٹھانے نیناں دے نال
چس دے پیار دے گاندیو گیت؟
سیانی پتھر توڑنی :-

اد ملنگ سی دسدا ایہہ :-
توہیں سمجھ دے میراں دا سائیں
اوہرا روپ ہے ’توہیں‘ تے ’توہیں‘
اوہرا رگیت ہے ’توہیں‘ تے ’توہیں‘
اچانک کسے رنگ بھر کے ساریاں سکا آٹھیاں
توہیں توہیں توہیں توں
”جے توہیں توہیں توہیں ہار
ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ
ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ ٹھٹ

تیرے چو جاں دی چال

سوہنے سائیاں جیو !

بلہار۔

تیرے رنگاں تو صد بلہار۔

لگے کر دے او کو تک یں اندر

کدے چھپے ہنیرے دے اوہلے،

کدے مکے مکے بچ چان

۔ تر کھئے تر کھئے اپنے چان۔

کدے کھیلدے دلے، لاہ گھنڈ

پر آج

ہاں، سائیاں جیو میرے، آج

کی کیتو نے چو ج اچر۔

ہیں، آج سویلے سویلے

اڈ گئے اکاشیں اُچے اُچے :

دور دور کہ دوروں بی دور،

پر دتو نے جھلکا جھلکائے،

دوروں دوروں او رنگ جمائے

موہ لیو نے اِکو لشکار

نوری روپ دی جھلک جھلکائے۔

واہ وا پیارن جیو تیرے چو ج !

واہ وا سائیاں جیو تیری مَوج !

اُرے اُرے پئے اگوں اگم،

پرے پرے پئے مسکھو مسکھ ،
 جوئیں چاہو چا کرو نہال ،
 تیرے چوہاں دی اجر ج ہے چال۔

چھڈی

پرشن - توں کون فی مائی ؟
 آتر - میں ددھ دی جائی ، پر دہی نہ ،
 میں ددھ دی جائی ، پر ملائی نہ ،
 میں ددھ دی جائی ، پر مکھن بی نہ ،
 میں ددھ دی جائی ، پر لسی بی نہ۔
 پرشن - پھر توں کون ہیں مائی ؟
 آتر - کتاں پچھے ہتھ دھر کے سنی میرے ویرا !
 میں اوں چھڈی ، چھڈی ، چھڈی۔
 پرشن - پھر مائی توں کسے کم دی نہ نہ ہوئی ؟
 آتر - نہ دے ویرا ! ایوں نہ آکھ
 مینوں مل لیندی اے شوانی
 اپنے ہتھاں دے نال ،
 اوہ ہو جاندے ہن کوئلے ،
 لگدے ہن پیادے گل جائے۔
 سن دے ویرا !
 مینوں ملدی ہے شوانی
 اپنے جہرے تے آپ ،
 پیاتک تک کے چہرہ

پیا ہندے نہال۔
 سوچنے سائیاں نے دتا ای مان
 اسان، نمائیاں جوگ،
 ہاں،
 اسان، نمائیاں جوگ۔

دل وٹا ندرا

تیری چمک۔ کپول پیار دیاں کھچاں مارے۔
 نہ وے ڈھولا، نہ، پیار میں نہیں وسے۔
 تیرے بھر نیر پیار توں روڑھ بجاوے؟
 نہ وے ڈھولا نہ پیار توں اندرے سجن۔
 لک کے ہے پیار، ڈھول دے وچ دے دے
 نازک بڑا ملوک، بچے وچ ایس قلعے دے۔
 اوس قلعے وچ پہنچ کوں ہو میناں والی!
 لیکو ملے دیدار؟ سہل اُس سندر جی دا؟
 اوکھی اوکھے پہنچ سنی توں ڈھول چھیلے!
 کوئی دس آپاؤ سوچنیے نازک سوچنیے!
 دل دی ہندی سانٹ دے دے نال وے ڈھولا!
 دل دتیاں دل ملے ہی ایہہ نیم پریم دا۔
 اپنا کر دیو بھیسٹ تدوں دل پیاراں بھریا
 آ ملدا ہے ڈھول! ہور کوئی نہیں چارا،
 ہو وٹا ندرا جائے دل دا ایداں ڈھولا!
 اکو دل رہ جائے پریم تے پریمی پلے۔

اک دل اِکو پاس رہے اے نیم دھراں دا،
 دو دل سکّ سائے اک نہ دیہی اندر۔

میرے چّے لگ رہے ہن

میرے چّے لگ رہے ہن۔
 پانیاں دی چھاتی تے میری کشتی تری جا رہی ہے،
 ہوئے ہوئے، سبّے سبّے، رُکے رُکے۔
 دن ڈھل گیا

چّے لگ رہے ہن، کشتی چل رہی ہے،
 ہاں کھتے کو؟
 شاماں پے گیناں، کشتی چل رہی ہے،
 میرے چّیاں دے پانی نال لگن دی آواز
 کہہ رہی ہے:
 چل، چل، چل، چل۔
 ہنیرا ہو گیا۔

دور دور کتے کتے دیوے ٹمکدے ہن۔
 چّے لگ رہے ہن، کشتی چل رہی ہے،
 اجے جلی جا رہی ہے
 داتا! کھتے کو؟

تارے چڑھ آئے، پانیاں وچ اتر آئے،
 ہوا رُک پئی،
 تارے پانیاں نال کھیلدے ہن، میری کشتی دی
 چال توں بے پرواہ ہن۔

میرے چچے لگ رہے ہن، کشتی چل رہی ہے
داتا! کبھے کو؟

چند نہیں، سورج نہیں، میری بیڑی وچ دیوا نہیں۔
پانیاں دی چھاتی تے کوئی راہ سڑک پگ ڈنڈی
نہیں،

میرے تانا نے چچے ہن۔

پانی بیڑی تلکائی چاندا ہے،

جیوں جیوں کشتی ٹردی ہے

ٹمکدے چاننے دور ہی دور جا پدے ہن۔

پانی ٹھنڈے ہن، لہردار ہن، ہوا تیرکھتی ہے،

جھپٹیاں پاندی ہے، پر ہن ہتھ ٹھردے ہن،

داتا! اجے کبھے کو!

رات ڈھلک پئی، تارے لٹک گئے

بیڑی تلکدی جا رہی ہے،

پانی چٹیاں دا منہ چمدے ہن، اتے آکھدے ہن،

چل، چل، چل۔

دس داتا! کبھے کو؟

کیرو پہاڑ

صبراں دے حجرے وچ واسا بلیا،

کیرو پہاڑ دے لاگے۔

پتھرتے پتھر آ حجرے تے پندے،

کرکھن تے دیون دھماکے۔

اکت دی سٹ تے سڈ نہ منکدی ،
 ہوو فوئیں آ آ پیندے -
 بندی تسا ڈی دا ووت زتانا ،
 جانو تہیں شہو جی آپے -

سائیاں دی ساری

رکھتی دہی میری پُون سلائی ،
 رکھتی دہی میری پُون پٹاری ،
 چٹھک گئی میری چرکھی تنکھتی
 دوسر گئی سبھے ترچن دُلا دی -
 بچن نہ ترچن نہ کھیڈاں ہی دہیاں
 سائیاں نے سینت جدوں آن ماری ،
 نظریں پروتو سوکندھی جیوں بچھی
 سائیاں دی ہوئی میں سائیاں دی ساری -

جھانولا

دوڑی ہے ، ہنیرا کچھ ہوندا نہ سہی ،
 پیندا پیارے جھانولا سو جھانولا ہی سہی -
 جھانولے نے اپنے دل دھیان کچھ لیا ،
 جھانولے دے آسرے ہے سیدھ بچھ دہی -

واجاں پتی مار دی ہاں سیدھ آسے ،
 کتیں تساں پہنچدی اے سد رکی جہی۔
 کوئدے سہندے ہو نہیں نہ بولدے دسو،
 اے پرکتن آکھدے : ”بولدے بی نہیں“
 ابول بول بولدے جیوں تاریاں دی نو،
 تاریاں دی نو کافی ، نو ہی سہی۔
 کچھی تنی پیار والی کھتے من لگی
 میسٹھوں کد پیو یگی اے رکی من لگی۔
 کچھی تندہی آپ توں پگا دے سائیاں ،
 تیری لائی، تیری کچھی، پگے تیں جہی۔

دل سدھر

بت پوچ ، توں دیکھ سدھر میری اُبھرے ،
 تیں رہو پھوار میری میں دے ہی پچھا نہہ ۔

کھٹے نہ دیکھن۔ شوق عرا جاندی بیتدی۔
 اگو اگو اگو اگو ہے میرے توں پیارنا !
 اک پھن درس دکھال نیناں ساہویں آئے کے
 مٹھی مندے نین اک دن مٹن خاک ہو،
 مٹن پہلیوں آئے درشن دے اک وار میں
 گلو کڑی اک وار پا کے ملو پیارنا !

پیارا طرباں

وین کارا! آ وین و جا
 کوئی سٹیاں کلاں جگا!
 توں کچھ دے اناں دیاں کلباں
 طرباں پیار دیاں پٹیاں ڈھلیاں۔
 اوے

موے مئے وچ چنڈی پا
 کوئی دے الانبا لگا۔
 کوئی چھڑ دے پریم دی بریت وے،
 دل چیر دے گا کوئی بگیت وے،
 لیاواں موتیاں دا بھر تھال وے!
 تیری جھولی کراں مالا مال وے!

چان اچکیاں

اوے ڈھولیا ڈھول و جاندیا!
 پیسا ملن دی گت و جا!
 کوئی لا شہیدانے دی سٹ وے!
 جڑ غماں دی اندروں پٹ وے!
 ہن دکھڑے نہ کوئی پھول وے!
 بھر خوشی و جے تیرا ڈھول وے!

تیرے وجدیاں ڈھول ڈھنگیاں
 سائیں آجائے چان اچکیاں
 تیرا بھر دیا سکھنا جھول دے!
 مسائیاں آگئے بولدے بول دے!

مڑ مڑ پھیرے پاندی آں

جیوں ساگر دی لہر کنارا
 چم چم مڑ مڑ جاندی آں،
 تہیوں یں یاد تیری دی دیہوئی،
 چم چم مڑ مڑ جاندی آں۔
 اکدے تپس نہ اکدا ساحل
 ایہہ خوبی چند لاندی آں۔
 ساگر کنڈھا اہے کڑاڑا
 چون تساں پر کوڑے ہن،
 سہہ جاندے ہن چمن میرا
 تک تک صدقے جاندی ہاں؛
 سہن ریشیتا دیکھ تساں وی
 مڑ مڑ پھیرے پاندی آں۔

برہوں لیکھ

اوسے جوتشی! پتری ویکھ دے
 بکتے برہوں والے میرے لیکھ دے!
 اوسے رملیا! رمل لگا دئیں،
 کدوں پیا میرے گھر آجی۔
 اوسے جوگیا! واپچ اگم دے!
 کد میٹسی برہے والا غم دے!
 اوسے سائیں دے پھر دے فقیرنا!
 میرے برہے دیاں میٹ پکرنہ
 سستا! مادکھاں کوئی توں میکھ دے
 میرے میٹ برہوں والے لیکھ دے!

کوئی مئے نہ کوک پکارنا،
 کوئی پکردا نہیں ہے پیارنا!
 تھک لٹھی ہاں گھتدی واسطے
 تیرے سکھ تنہیاں دے واسطے۔
 ہن تان آس بدھی پئی جینی آں،
 درشن کار نے سدا آڈینی آں۔
 عمر اں بیتدی وچ اڈیکنا،
 ہووہ صبر دی رتی تو رفیق نہ۔
 آجا آپ دے سوہنیاں پیارنا
 دیر رتی نہ لائیں دلا دنا!
 منتاں تیریاں تیریاں داریاں،
 عرضاں کر دی ہاں پیاریاں پیاریاں۔

تیرا آشیانہ

لئی پھر دی بچیجے توں بچیجے
 سی قدرت کچھدی ”توں دتس، مبلبل !
 ”تیرے لائق دا جے کوئی باغ ہووے؛
 ”جے ہووے تاں میں کر دیاں گی
 ”تیرے اک آشیانے دا ٹکنا۔“
 کہیا اُس مُسکراتے ہو حیرانے :
 ’میرے لائق دا کی ہے، میں نہ جانا۔
 کہ جس جس چن تے میں جی لگایا،
 اڈا دی مل گئی اُس تھاں توں آپے۔
 سوئن لے بینتی میری توں سہیے :
 میرے سائیاں دی جس تھاں لپٹ ہووے،
 میرے سائیاں دی جس تھاں ونگ لہرے
 بنا دے آشیانہ اُس بچیجے،
 چہ رکھ ڈالیاں تے چہہ نندی۔

کھ

تَساں بنھیا نیم ”وڈے کھچن چھوٹیاں“
 سَودج کھچے دھرت دھرت پھر چند توں،
 چند مار دا کھچ آچھالے ساگراں۔

دکھ اپنے دل کھچ ، سب توں وڈیا !
 کھچ اپنی دل کھچ ، اساں توں نکلیاں۔
 جے نہ دکھیں کھچ ، سائیاں میریا
 جاساں ہائے گواچ بن تے بلیاں۔

طر جاؤ نہ

جد ملدے ہوئیں سائیاں جی !
 تہ ہوش میری کھس لیندے او ،
 نہیں ملدے بے پرواہ تیں ،
 تاں ہوش میری تر پھیندی اے۔
 جد یاد میری وچ سدے او
 تہ درشن تانگھ اُگدی اے ،
 ’چھل ساگر وانگوں پیندی اے
 پل اٹھدی اے پل ڈھتدی اے۔
 جد اٹھوں بی اٹھ تڑدے او
 تہ منتاں ترے کردی آں ،
 کئی گھٹ واسطے پھڑدی آں ،
 پھڑ پھڑ کے سماں بہیندی آں۔
 پھر ہمدے او ، دل کھدے او ،
 رس رسدے اوئیں سائیاں جی !
 چپ تِلکن ۔ تِلکنی تِلدے او ،
 تک جان میری تر پھیندی اے۔

کوئی روپ نہیں، کوئی رنگ نہیں،
 کوئی دسی کرن دا ڈھنگ نہیں،
 'ٹر جاؤ نہ، ٹر جاؤ نہ،
 ایہہ رجنڈی کوک کو کیندی اے۔

اوجھل ڈاجی

ہے ادوپ! تیں روپ وان ہو کدے تاں لاڈ لڈاؤ،
 یا ادوپ کر کدے اسانوں درس۔ ادوپ دکھاؤ۔
 سستی وانگوں بانہہ آلاواں 'اوجھل ڈاجی، مگرے،
 دینیں دات پئی کوکاں سائیاں ! آجاؤ آجاؤ۔

نہ چھپیا کر

توں سدا چھپے،
 ہاں ہے توں آپے چھپنے ہار!
 چھپیا رہو،
 چھپیا رہو،
 جی صدقے چھپیا رہو۔
 پر توں اپنے پیارے توں کہو
 توں نہ چھپیا رہو۔
 تیرے چھپیاں

جگ رشنائی گمادی اے ،
 دنی ہنیرے گمادی اے ،
 ہے توں آپے چھپنے ہار !

ترہ پن

میں
 پر بتاں توں پتی ٹرے ،
 مداناں لوں کچھدی ،
 تھلاں ریتے آلا نگھدی ،
 آکھلوتی کنارے
 ساوے ساگر سہاوے دے ۔

لگا سورج سی نہاؤں
 پچھوں دور کنارے ساگر وچ ۔
 ہو حریان گئی میں
 تنک کے لہر بچھاڑ ،
 ہاں اپنیاں اکھاں دے کول ،
 تنک کے لہر دی ترہ پن
 اپنے نیناں دے پاس ۔
 پچھاں لہراں توں ہائے !
 کہتوں نی نے ترہ پن چرائے ؟
 کہ لگ گئی میری اے چھوہ ۔
 ترہ پن میری دی چھوہ ؟

سائیں سائیں کریندی اے لہر
 اُچھل ڈنگے ٹکوانڈی جائے ،
 گھم جائے تے ، ترپھ ترپھاؤں ؟
 شور کردی اے سائیں ساں ہائے ،
 میری سدا سنیدا اے کون
 ایس ترپھوئیں شور وچکار۔
 تہ میں سورج نوں کیستی پکار
 اوے چائے ویرا ! دے ویرا !
 ایس لہر دا ترپ ترپاؤ
 ہے کد وکناں ؟ آیا اے سمجھوں ؟
 دس ٹکسی کدوں اے ویر ؟
 سورج : میں ہی ہاں دوستی ، سن نارا
 کچھ لہر توں پاندا ہاں میں
 اوہ اُچھلے ترپے ملن توں !
 بل سکے وچاری نہ ہائے !
 وچ پئی اے 'دوری' وِشال۔
 دوری دوری اے برہوں دی خاص۔
 مہں : دس سوہنیاں مینوں اک گل :
 لگیں وڈن کلائی دے وچ
 اس ترپھدی لہر دے تائیں ،
 لگنے چھہندا توں لہر دے نال
 مک چلی اے "دوری" ہو دور ،
 جے توں دسنے ترپھنی لائے
 سورج : جھتے کھڑی ایں سوئیے نارا !
 جھتے میں پیا دُشنا نال۔
 اکو جی ہے "دوری" وچال۔
 اس لہرتے میرے وچکار ،

ہاں، تڑپھدی دلہڑ میں وچ
 دُوری ہی دُوری، ہے نار!
 تیرا 'نفل' بھلیوا، مٹیوار
 یمنوں دس رہا ہور توں ہورا
 میں: کیوں تڑپھنی، سوجا! کیوں
 کس ساجی اے اچھل اچھال؟
 حقے بکھرے اساڈے ایہہ "تڑپھن"
 کیوں پئی اے چانٹا! آئے
 سورج: کچھ لاؤنی آئی میں حقے
 ہاں ازل توں آئی، اے نار!
 کھانی لہر دے حقے ہے کچھ
 ایہہ بی ازل توں آئی، مٹیوار!
 میں: کس نے ساجی اے تڑپھوں کچھ؟
 سورج: بکچیاں والے لے گھڑی اے پچھ،
 کچھ کھا کے تڑپھن تے اچھل
 ایہہ بھی اُسے نے ساجیا سیگ۔
 حقے لہر دے بکھتی اُس تڑپھن،
 تیرے کالجے تڑپھنی پائی۔
 'تڑپھن چیس' دے ہئی وچال
 'چند-رائی' دا کوئی فی بھید۔
 اس نوں جھلداں سوہنیئے! شانہ
 کھل پوے گلو یا او بھید۔
 جھل جھل جے سکنی اے جھل
 کھل پئے او ازل دا بھید۔

اصلیت

ہے اصلیت میں میری، دی!
 کدے تاں اس توں نکھر یا کر۔
 لاہ کے آپروں اوپرے کپڑے،
 رنگ آئے نکھر یا کر۔
 متاں کتے او اصلاں مالک،
 ریچھ پوے تیں نکھری تے،
 مار لوے کوئی جھٹھا تینوں،
 جھپتیوں پھیر نہ نکلیا کر۔

سمندر دے کنارے پہل دے پت دی لوک
 نال لک رہی جل بوند دی

اردا اس

ہے ساگر! بل والے ساگر!
 لہہ لہہ کر دے ساگر!
 پلم رہی پہل۔ پت تو کوں
 ملاں کوں؛ رتن اگر!
 جے کدہ اس تاں پواں دیت وچ،
 اڈ پھین دا تان نہیں،
 اچھ جھوپ لے بوند آماہی،
 ہے مہراں دے ناگر!

بہن پتھر

اک پتھر ہے پیا بے ڈول
ہے بہن تے کوئی نہ روپ۔

بت تراش دی پئی نگاہ
اُس نے اوس وچ ہکئی تصویر،
نال نکلیا وا دھو دا پتھر
جس رکھی تصویر لکا۔

نے کے ستھری ہتھ اک وچ
دوجیوں دے ہتھوڑی دی سٹ
اگر اکر کے وا دھو دا پتھر
کر دکھ، کر دتو سو دور۔
دیکھو بن گیا سوہنی تصویر
او پتھر بے ڈول بہن۔

تویں

میری 'من دی رٹلا' بے ڈول
ہے بہن اک پتھر دے وانگ،
پر توں اوس وچ اپنی تصویر
جہیں اکرنی 'سانیاں' آپ۔
جو کچھ اوس وچ غیر ہے غیر
اُس توں ستھری دی دے دے سٹ
پرے کرنیں اگیر اگیر۔

مینوں ہندی ہے پٹیر
پٹیر کردی ہے ہائے تے ہائے۔

نہیں دیکھ دی سائیاں ! تیں پیار،
 رہیں اپنی تصویر اتار
 میں پتھر دی من بٹلا، وچ۔
 جو کچھ غیر ہے کرنیں توں دور۔
 تاکہ رنکل پوے تصویر۔
 تیری اوجھادی سوہنی تصویر۔

میرے سائیاں ! توں ہیں کلا دان
 تیری کلا ہے مہر بھر پور،
 ایوں سمجھن دا دین شعور،
 بے شعوریاں کریں چا دور۔

ہیرا کنی

ہیرا اک اسمائوں ڈھٹھا،
 ٹٹ کے ہو گیا کنی کنی۔
 کنی کنی بی میرا ہے دے،
 جیوں کی رتوں ہے بنی بنی۔
 پار کھو آں نے پرکھ لیا ہے،
 لیندے سونے جڑ ت جڑا،
 مورکھ آس دی سارنہ جانن
 پیر لتاڑے جی کھنی۔

بُجھو اے کون؟

گئے سٹ تیل دیوے جگ جگ کے رات ساری ،
 بل بل کے نال سائیاں ! ہن دیاں بی تھکیاں -
 گھل گھل کے موم بن بن ، بن اتر جو ڈکن ،
 نینوں شمع دے وگ وگ او بی جی ٹنگ چکیاں -
 آٹوں ہنیرا پھایا بدلاں نے گھپ پکتا ،
 ہن بی سکیں رستہ پیارے دا ، میری اکھیاں -
 گئے آندوں ہی پریم پچھوں دے پھوپے ہی ،
 'بُجھو اے کون' کہندے نپ لیاں آن اکھیاں -

ان سنگیتک سنگیت

بے سُر اے تارا ہے میرا راگ
 ہے میرے راگ روپ سائیاں جیو !
 تسانوں کچ لگ جاندا اے رسمے؟
 میں حریان ہو جاندی ہاں جدوں میں دیکھدی ہاں تسانوں
 اپنی چھن اندر وڑدیاں امرت ویلے تے
 ملکرے بہہ جاندیاں
 متن میرا بے سُر راگ تے ہو جاندیاں مو
 اُس ان - سنگیتک سنگیت وچ -

اپن چیتی دا جھلکا

جھلک گئی میرے ہتھ دی پٹنی،
 چپ ہو گئی گھو کینڈی چرکھی،
 عرشاں دا چند زمیں آکھلوتا،
 صورت گئی میٹھوں نہرکھی نہ پرکھی،
 کب گئی میرے نیناں دی جوتی،
 چند گئی وچ جند دے کرکھی۔
 درس ساواں کہ درشن ماناں؟
 لہر چڑھے اک لہرتے ہرکھی۔

کوکن بیر

واہ وا وے اسٹیہ اُگیو!
 میری ڈھوک + دوالے، ملہو + !
 واہ وا وے ملہاں نال لگیو کوکن بیرو!
 واہ وا وے میرے سائیاں جیٹو تساں جیٹو دے چوج!
 کون جانے اج آس،

جو آپے آگ کھڑو وے۔

جھونپڑی۔

نکے نکے دھرتی دے نال نال بیرا دے آگے بوٹے۔

ہاں آسو سیو نہاں تیاں تیاگ کے ،
 ہاں آسو سیو ہیراں دی ضیافت چھوڑ کے ،
 گول گول موٹے موٹے لال لال ہیراں دا
 پڑی تی - بھوجن بی چھوڑ آسو ،
 ہاں سوہے سوہے کالے ہیر بی کھادھے جان لئی
 ویکدے چھوڑ آسو -
 ہاں سائیاں جیو ، سوہنے سائیاں جیو !
 آگئے ہو میں نہانی دی ڈھوک کوکدے کوکدے :
 ”جھکھ لگی اے ، جھکھ لگی اے
 ”لیا کھوا کوکن ہیر ، لگے ہن جو تیرے بلہاں نوں“

کمبیدی ، حق رکھی ، خوش ہندی پر شرمندی
 میں توڑ لے ہیر
 کاہلی کاہلی تے لگی ساں دھون
 کہ دھو کے دھر کے اربی دے پتے آتے
 لیا دھراں بھیٹ نہانی بھیٹ۔ آپ منگی بھیٹ۔
 سائیاں جیو دے آگئے ؟
 کہ آگئے سائیاں جیو دوڑے دوڑے
 کھوہ لے دھوئے جان لگے ہیر ،
 کھوہ لے جیویں کھوہندا اے بال ماں دے ہتھوں مکھانے ،
 تے کھالے اک اک کر کے سواد لالا کے -
 واہ میرے سائیاں ! بلہاں بلہاں !

بلہاں کہندی دے کھل گئے نین !
 واہ وے نینوں ! کاہلی کیتیو نے میرے چنچل نینوں !
 بیٹے رہندیلو جے کوئی پل ہو۔

ہائے ! ہچٹا ہن
 سنو میرے دل نینوں ! اک کراں اردوئی :-
 تیسیں نہ کریو کاہلی تن۔ نیناں وانگوں ،
 ہائے نہ کریو کاہلی ،
 سنبھالی رکھیو ایہہ موہن مورتی۔
 تے روندے رہا جے
 تیسیں میرے تن۔ نینوں !
 دھچھوڑن والیو !
 روندے رہا جے اپنی کاہلی اُتے۔

سندر تا توں سندر وچ

نینوں تگدی کھڑی گلاب وّلی !
 موہت ہووندى تری در آئیاں میں۔
 تیری گندھ سگندھ توں مستیاں دی !
 جھوٹاں سرے تے آن کے چھائیاں میں۔
 تینوں پرمدیاں مھر ہری کپ لگی ،
 وسم وسم ہراں اندر دھائیاں میں۔
 پھر گدی جاوندی آپ وچ توں ،
 کسے وچ گلوکڑی پائیاں میں۔
 غیبی چھوہ کوئی سندر سوہنے دی ،
 لئی جاندی اے وچ کلائیاں میں۔
 پچھلے پاسیوں ”میں“ دے کئے آکے ،
 بولینا وچ ولایتیاں میں۔

کوئی دُسیو غیب دے سوہنیو وے !
 کہتے راہو تاں نہیں سی سائیاں میں ؟

سُکھ سینت

اج سُکھ سینت عرثوں آئی۔
 'تینوں پیار کریندے سائیں،
 'اُدھو سائیں، 'اُدھو سائیں،
 'جس دی سی تیں رومِن لائی،
 کھیوی ہوئیاں
 کھیوی ہوئیاں
 سن سن سادی کھیوی ہوئیاں،
 'وچ شکرانے بھر بھر روئیاں،
 بھر بھر روئیاں،
 بھر بھر روئیاں،
 'تھر تھر تھر تھر تھر ہر آئی،
 تھراٹاں دی لہر لہرائی،
 گم ہو گئیاں
 گم ہو گئیاں۔
 ہن آس چھن دی یاد پیاری
 جھوٹاں دیندی رنگ رنگادی،
 واہ وا سائیاں !
 واہ وا سائیاں !

دھارا دل ٹکے والی

- ہے دل ٹکیا ! توں گنگا ہیں،
 ہے دھارا دل ٹکے والی !
 توں دھارا ات اٹوچم ہیں،
 ۱ توں دھارا ات اٹوچم ہیں۔
 ہے ریتل وہ رہی گنگے !
 ہے امرت چل رہی دھارا !
 تیرا سورگی سروچم ہے،
 ۲ تیرا سورگی سروچم ہے۔
 توں وگدی تاں نہیں دسدی،
 پے وگدی ٹھنڈ پاندی ہیں،
 تے ہوند اپنی لکھانڈی ہیں،
 ۳ توں روچم ہیں اٹوچم ہیں۔
 اہو ہن بھاگ سپیونی !
 جو اشنا نیا ہے اس گنگے،
 تے چکھیا، نیر جس اس دا
 ۴ اوہ دس بھومی دا بھوچم ہے۔
 ہاں وگدی رہو سدا گنگے !
 شانگ دان دیندی رہو،
 تے پاؤن سبھ نوں کردی رہو،
 ۵ کہ توں پاؤن سروچم ہیں۔
 تیرے درشن شانگ نے
 ہے تن من ٹھاریا سارا،

تیسرے آچن جیوایا
 ۶ سہرش پارس انویم ہے۔
 اترنا عرش توں تیرا
 تے دل بھومی تے وہنا جو
 ہے گنگے ! ہے انویم ایہ
 ۷ انویم ہے ، انویم ہے۔

پھیرا پا جان دی پر بھا

نظراں بچا کے میں چڑھ گئی پوڑھیاں ،
 ملکرے جا پہنچی دھڑھڑھتے ،
 تنگی اسماناں دل آپڑ توں ، آپڑ
 گدہ دتیاں نظراں ، تے
 مادیان واجاں
 'میرے سائیاں ! میرے سائیاں ،'
 بجھ گئیاں نظراں ،
 ڈھکے پئے چھتر اکھاں دے ہو ہو کے بھارے۔

کوئی لگ گیا گل میرے !
 میں تر بھکی تے کھل گئے میں ،
 آہ ، ایہ تاناں سی سیتل پون
 جو ٹھنڈیاں رہی سی پا۔
 میں کہا ہن اچھی سوکاں
 'میرے سائیاں ! میرے سائیاں !'

جگت جس نوں نہیں سناؤنا
 ہن رہ گیا اے دُور ہیٹھ،
 ہاں! تیس ہن نیڑے ہو نیڑے،
 جنہاں دے کنیں پچاؤنی اے کوک
 'میرے سائیاں! میرے سائیاں!'

چند آگیا اسانیں
 بد چاندنی اتر پئی ہیٹھ،
 مگن ہو رہی ساں میں
 کہ کسے چم لیا ستھا۔
 تر بھک کھل گئے میرے نین
 کون سی پیا چمدا ستھا؟
 تیس! ہن تیس؟ نہیں،
 ایہہ تاں سی چاندنی
 جو چم رہی سی ستھا۔

میں کہیا: منا! ہو نہ غافل،
 کوکی چل، کوکی چل، کوکی
 نے پوارے پر کوکاں نہ بھل،
 سن رہے فی منا! تیرے سائیں،
 کوٹے دلاں والے پئے فی مندے
 تیریاں کوک چکا داں نوں آپ۔

میں پھیر تر بھکی:
 کس نے کہئے؟ 'تیرے سائیاں،'
 'آ رہے فی تیرے او سائیاں؛'
 ہیں...

کس نے سنائی اے سوتے؟
 نہیں پتہ، پر سنی میں آپ۔
 ہاں، آج بی ہو گئی اے دیر،
 جو سن آؤندے، آؤندے ہیں متاں۔
 منا! کر لے آرتی تیار،
 متاں آؤن تے توں بے تیار۔

تھال کیتا میں برڈھا سپٹ
 دیوے جو مٹھئے وچ گھٹیا گھٹو۔
 وڈیاں دتیاں چو مونہاں وچ پا۔
 کہیتی دھوپ دی جتی پھر کھلی،
 چندن برپا دھریا کا فور؛
 پھیر لیتا چحقاق سنبھال
 کہ

آئیاں دی بڑک سندے مار
 جھاڑواں گی آگ تڑت؛
 توں آرتی جھٹ جگائے۔
 گلے پاواں گی سہرائیں اٹھ،
 چرناں کلاں تے دھراں گی ریس۔
 آرتی لیاں پھیر اتار۔

دس دہی اے تریل۔ پھوہار۔
 پھٹی دہی اے ہو سبھ دین۔
 بھر دی اکھیاں وچ پئی اے مٹھی۔
 مٹھی دس دی پھوہار۔
 جڑ دے جاندے نے دس بھرے نین۔

پھیر ترہکی ہاں ، ہائے میں کیوں ؟
 ٹھونکا لگ گیا کوئی ہے پھیر ؟
 کھل گئے ہن میرے مٹ نین ،
 ودھدی اے ٹھنڈ ، ودھدا اے سواد ،
 سر وچ سرور، نیناں وچ تراوت ،
 پنیدی سارے ہے اس دی پھولار
 منا ! کر لے ہن آرتی تیار :
 ایہہ نشانی ہئی پک پک۔
 اس دی پنیدی پئی جو پھولار
 سائیاں جیڑ دے آنے دا چھہ۔
 کڈھ لیا میں تدوں چتھاں
 جھاڑی اک لگا کے میں سٹ
 ک

جوتاں جگاداں ، دھکھاداں میں دھوپ
 ششک کپور نوں دکھا دیاں آگ۔

(ترہک)

ہیں !

ہئی ہیں کہہہ ونٹیا سائیں !
 میرا گندیا سہرا ہے گم۔
 کون چک کے لے گیا او ہار ؟

ہیں !

دھوپ ؟ دھکھ دھکھ کے ہے جس مچکی
 جوتاں بل بل۔ پی پی کے گھیو
 سوں چکیاں ہن ، بچھ گئیاں۔

ہیں !

چندن بورتے مشک کا فور

گئے آپے تے دوئے ہن کھیڑ۔

ہن عطر عنبر اڈ مچکے۔

ساری آرتی ہی ہو چکی !

ہو چکی ؟

میرے کیتے بنناں ہو ہو سکی ؟

سچ چچ میں سائیاں جی پیارے !

میری آرتی ہے ہو چکی ؟

کون آیا تے کر گیا کون ؟

کنڈا مٹی دا دجا ہے پیا ،

کون سکدا اے تساں ہن آئے ،

نہ ہنڈھٹوں نہ آتوں ، نہ وچوں وچال ؟

ہائے اک نین جھکے میں وچ

اکھ۔ پھر کنی میری دے اندر

تسے آئے تے آرتی آپ

ہو ہو صد قرے تساں توں گئی۔

تسے آئے تے لنگھ بی گئے

اک اکھ جھکے وچار۔

متیں بکوں ترسندیاں آئے

تسے آئے تے لنگھ بی گئے !

واہ واہ اکھ۔ پلکاریا واہ ،

اوے کر گیوں کھیل اٹھئی۔

سائیاں جیو آرتی !

کس نے کیتے ؟ آپے ہو گئی ؟ کج ؟

سہرا گلے پے گیا ! کج ؟

کیس سو بھاگ متھے جڑھ گیا ! کج ؟

عطر عنبر اڈ گئے ، کج ؟

مسکندیدہ صدقے ہو گئی ، کج ؟

سائیاں جیو !
 مٹھے ہتھ لاوندی ، تساں دے
 چرناہ بند دی پہلی ، لپٹ بھری
 پرآگ دھوڑی بی گب رہی ہے ۔
 ہیں ! تگوا !

میرے مٹھے لے 'چرن - جھوہ' بی
 پالئی ہے ۔

کنج میرا مٹھا پیادے چرناں تے
 ٹک گیا سی ؟

میں تاں نہیں ٹیکیا !
 کس نے ٹکایا سی ؟

آپے ! ہیں آپے ! کنج ؟

واہ داتا ! ایہہ دس ، سواد ، ٹھنڈ ، آماہا ، چاؤ
 پیاد ، بھنی بھنی سنگدھی ، ایہہ لڑکھا رنگ
 تساں دے ایٹھوں پھیرا پا جان دی پر بھا ہے ؟
 تساڈے پیرش توں پون لے آکاش نے
 میرے من منڈل نے ایہہ سواڈ لیا ہے ؟
 دسمے دسم ہو رہی ہاں ۔

واہ واہ !
 تیس لنگھ بی گئے ۔
 آئے بی تے لنگھ بی گئے !

سائیاں جیو ! ہن پھیر و اجاں مار رہی ہاں ،
 غصے نہ ہو دیو میرے کوٹے کوٹے دل والے جیو !
 ایہہ گوک ہی تاں میری پنکھ - آڈاری ہے ۔
 میں رکھا سی ، آج میں آرتی آساں گی ،
 تیس آئے ، آئے ، مہراں ورساندے آئے ،

پر لنگھ گئے اک پلکار وچ
 کوئی دیندے اک دی جھوہ۔
 ہاں! کر دے گم میری
 منا جھوہ تے پریتی،
 گئے لنگھ،

سمے توں بی اوہلے اوہلے۔
 پلے رہ گئی اے دستا دستا
 ”ہے اسورج روپنگ! اسورج روپنگ“
 دسم، دسم، دسم!

نام پیالہ

نام سوہنے دا بھریا پیالہ
 ڈھل ڈھل پئے رہا سہیو!
 کون پئے بھر گھٹ اک اس دا
 سہیو تکیاں رہیو۔
 سدھر پیالہ جس دا اپنا
 ڈھل ڈھل پئے رہا ہووے،
 اس نوں سیندی لے گھٹ، پر
 بھیت سنبھل کے کہیو۔

